

Erik Brouwer

Diva. Het onthullende verhaal over hoe Amsterdamse Jetje heel Hollywood op stelten zette en een wereldberoemde filmster werd.

Uitgeverij Bern. Amsterdam 2018. 352 pag. Prijs: € 19,95.

ISBN 978 90 8283 740 7.

Jetta Goudal was een wereldberoemde filmster in de tijd van de stomme film, die diva's zoals Gloria Swanson naar de kroon stak. Jaren geleden kwam ik erachter dat zij een aangehuwd nichtje was van dr. Stephan Sturkop, over wie ik een boek schreef.¹ Dat Jetta grote belangstelling had voor acteren was niet verwonderlijk: haar tante was een kleindochter van de roemruchte Nathan Judels en in de familie Judels wemelde het van de bekende toneelfiguren in Nederland, Engeland en de USA.² Ik had veel over haar verzameld, maar ontdekte dat Erik Brouwer allang een

boek over haar in voorbereiding had. Ze werd in een Amsterdams Joods gezin geboren als Julie Henriëtte Goudekete. De schrijver bezocht meerdere malen de USA en sprak met mensen die haar nog hadden gekend. Dit resulteerde in een doorwrocht en qua stijl en inhoud zeer leesbaar en rijk geïllustreerd boek.

Jetje Goudekete was een begaafd kind, dat zich echter heftig verzette tegen haar conservatieve, orthodox-Joodse opvoeding. In 1917 vertrok zij naar New York en ondernam nimmer initiatieven om de band met Nederland aan te houden. Zij ontkende dat zij Nederlandse was en presenteerde zich als Française. In New York dook zij in het theaterleven en speelde filmrollen. Vrijwel direct viel zij op door haar aantrekkelijke spel. In 1924 reisde Jetta Goudal, zoals ze zich in de USA noemde, naar Californië, waar zij in films van Paramount optrad. Haar karakter leidde tot onmin en in 1925 begon zij een filmloopbaan bij de beroemde Cecil B. de Mille, bij wie zij in meerdere films speelde. Ze werd een publieksliefeling, maar stond tevens bekend om haar explosieve buien op de sets. Uiteindelijk werd Jetta door De Mille ontslagen, waarna zij een juridisch proces tegen hem begon. Dat won zij, maar de macht van De Mille was groot en zij kreeg nauwelijks meer rollen aangeboden.

Eind jaren twintig begon zij een tweede loopbaan. In de jonge vakbond voor acteurs speelde zij een vooraanstaande rol. Daarnaast speelde Jetta nog in films van Metro-Goldwyn-Mayer en United Artists, maar haar filmcarrière liep ten einde. In 1930 sloot zij een verstandshuwelijk met de binnenhuisarchitect Harold Grieve. Grieve had beroemde klanten, zoals Charly Chaplin (Jetta's buurman). Hij was dé binnenhuisarchitect voor topacteurs en Jetta Goudal stortte zich met hem op deze derde loopbaan. Bing Crosby was jarenlang een van hun klanten. Naast vele bekenden bedienden zij ook Walt Disney.

In de oorlogsjaren waren beiden zeer actief, Jetta ter ondersteuning van hen die onder de strijd leden en Harold als marineofficier. Veel komt zijdelings aan bod, zoals de leidinggevende rol van Grieve bij de atoombomproeven op Bikini. Hun beroep lieten zij na de oorlogsjaren echter niet in de steek. Ze richtten bijvoorbeeld woningen in van president Eisenhower. Jetta bleef altijd contacten onderhouden met de filmwereld en beroemde actrices zoals Mary Pickford behoorden tot het laatst tot haar intimi. Zij overleed in 1985. Jetta Goudal is bijgezet in een prachtig mausoleum. Op de Walk of Fame in Hollywood is haar ster nog altijd te bewonderen.

En passant laat Erik Brouwer ons nog kennismaken met vele Hollandse familieleden van Jetje Goudeket; de meesten van hen kregen daardoor een gezicht, dat anders verloren zou zijn gegaan. Naast leden van haar ouderlijk gezin maken we bijvoorbeeld kennis met haar neef Maurice Goudeket, die in Frankrijk een bekend schrijver werd en trouwde met de befaamde schrijfster Colette.

'*Amsterdamse Jetje*' is in het collectieve bewustzijn van ons land in de vergetelheid geraakt, maar Brouwer brengt haar weer volop tot leven. Het boek biedt een overvloed aan levendige en soms hartige getuigenissen over een bijzondere Amerikaanse Nederlander.

Ko Sturkop

1 Ko Sturkop, *Arts op vele fronten. Levensverhaal van dr. Stephan Sturkop (1882-1953)*. Apeldoorn 2016. recensie door Harmen Snel, *Misjopage* 30 (2017) 4, pp. 148-149.

2 Ko Sturkop, Nathan Judels (1815-1903): komiek, musicus en ondernemer, *Misjopage* 16 (2003) 1, pp. 1-10; 16 (2003) 2, pp. 33-39 en 16 (2003) 3, pp. 65-72.